

СЕКЦІЯ 2

БІОГРАФІЧНІ ТА ГЕНЕАЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Михайліченко Микола Анатолійович

*доцент кафедри державно-правових дисциплін та українознавства,
Сумський національний аграрний університет,
кандидат історичних наук, доцент*

ГЕННАДІЙ ПАВЛОВИЧ КОТЕНДЖІ: ДО 85-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Ця стаття є даниною пам'яті одного з провідних науковців Сумського національного аграрного університету, діяча грецької общини Геннадія Павловича Котенджи. Я вперше почув про нього у 2012 р., коли розпочав свою роботу у Сумському НАУ. На жаль, мені не вдалося особисто поспілкуватися із Геннадієм Павловичем, на той момент він вже тяжко хворів і за короткий час відійшов у засвіти. Проте я мав можливість працювати з його особистим фондом, матеріали якого зберігаються і частково експонуються в музеї історії СНАУ. Він містить наукові праці, відзнаки, світлини, особисті документи й речі вченого, а також публікації, присвячені його життєвому й науковому шляху (усього 52 одиниці зберігання). Ці матеріали склали основу даної публікації.

Г. П. Котенджи народився 1 травня 1939 р. у Маріуполі, в грецькій родині. У 1956 р. закінчив середню школу, близько року працював помічником кіномеханіка кінотеатрі «Батьківщина», й вже наступного року успішно склав іспити для вступу до Харківського зооветеринарного інституту. У часи навчання Геннадій Павлович брав участь у роботі наукового гуртка при кафедрі конярства та скотарства (згодом він стане аспірантом цієї кафедри), його наукові доповіді на студентських конференціях у Києві, Харкові й Луганську визнавалися кращими. Пропрацювавши два роки у відділі керівництва станціями штучного запліднення тварин при Житомирській обласній державній племстанці, він повернувся до своєї альма-матер для продовження навчання у аспірантурі. У 1967 р. ним була підготовлена і наступного року успішно захищена кандидатська дисертація, примірник якої зберігається у музеї історії СНАУ. У музеї також можна побачити настільний годинник

марки «Агат», подарований Геннадію Павловичу співробітниками та аспірантами кафедри скотарства і конярства ХЗВІ у серпні 1968 р., вочевидь у зв'язку з початком нового етапу в його житті та науковій кар'єрі [3; 4, с. 8-9; 5, с. 248-249].

З 1968 по 1980 роки Г. Котенджжи працював на посаді доцента кафедри спеціальної зоотехнії Пензенського сільсько-подарського інституту, у 1971–1977 рр. був деканом зооінженерного факультету [4, с. 9]. Свого часу Геннадій Павлович передав до музею історії СНАУ кілька пам'ятних речей, які стосуються цього періоду його роботи, зокрема випускний альбом 17-го та 18-го випусків вчених зоотехніків ПСГІ випуски (1972 та 1973 роки навчання), а також письмовий прибор з дарчим написом від випускників 1972 р.

У 1980 р. Г. П. Котенжи розпочав роботу у Сумському філіалі Харківського державного сільськогосподарського інституту імені В. В. Докучаєва (нині Сумський національний аграрний університет), обійнявши посаду доцента кафедри тваринництва. У 1989 р. від захищає докторську дисертацію на тему «Формування молочного типу худоби для механізованих ферм та комплексів» (її примірник також зберігається у музеї історії СНАУ) й наступного року очолює кафедру технології виробництва продукції тваринництва. Під його керівництвом співробітники кафедри стали співавторами знов створеного в Україні молочного типу бурої худоби, а в 2003 р. – нової української бурої молочної породи і двох заводських ліній бугаїв-плідників Елеганта і Стретча, а також брали участь у створенні сумського внутріпородного типу української чорно-рябої молочної породи. Геннадій Павлович проводив велику роботу зі збереження генофонду лебединської породи, створення стад м'ясних порід в умовах Лісостепу України, формування стад молочної худоби, здатних до інтенсивних технологій виробництва молока на фермах і комплексах з різними формами власності. Багато років він був провідним спеціалістом лабораторії розведення бурої породи Інституту розведення і генетики тварин УААН, членом ради по бурих породах великої рогатої худоби [4, с. 9–10; 5, с. 249–250].

Г. П. Котенджжи є автором 233 наукових праць з тваринництва, у тому числі монографії та посібників для вищих навчальних закладів, шести винаходів, на які отримав авторські свідоцтва. Під його керівництвом підготовлено більше 150 дипломних робіт та 10 кандидатських дисертацій [4, с. 10].

Праця Геннадія Павловича гідно вшанована, він був нагороджений найвищою відомчою заохочувальною відзнакою України – нагрудним знаком МОН України «За наукові та освітні досягнення». Крім того, науковець був відзначений срібною медаллю ВДНГ СРСР та дипломом другого ступеню ВДНГ УРСР (посвідчення та нагрудні знаки до цих відзнак експонуються у музеї історії СНАУ). У 2002 р. йому було присуджено почесне звання заслуженого професора Сумського НАУ [4, с. 10; 6, с. 1].

Г. П. Котенджі брав активну участь у житті грецької діаспори, популяризації грецької мови та культури. У Сумах, зокрема на базі СНАУ, ним було сформовано групи з вивчення новогрецької мови. У 2006 р. він став одним із засновників Сумського обласного товариства греків «Відродження», був обраний заступником його голови. У 2007 р. з групою українських греків відвідав Афіни. Водночас, як згадував професор А. Т. Цвігун, Геннадій Павлович справляв враження щирого українця, виділяючись серед переважно російськомовного середовища своєю любов'ю до української мови та культури [1; 2; 4, с. 23].

На жаль, життя Г. П. Котенджі відзначалося не лише кар'єрними успіхами, науковими здобутками й громадськими активностями. На початку 1990-х років пішла з життя його жінка Алла Миколаївна, з якою Геннадій Павлович одружився ще будучи третьокурсником. Сам він тяжко хворів, пережив складну операцію [6, с. 1].

Життя Геннадія Павловича Котенджі обірвалося 3 грудня 2013 р., похований він на Міському кладовищі м. Суми, неподалік від Петропавлівської церкви. У пам'яті колег він залишився не лише видатним науковцем й талановитим педагогом, а й всебічно розвиненою і висококультурною людиною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Балджи А. В рай и обратно: путевой репортаж. *Эллины Украины*. 2009. № 11 (133). С. 4.
2. Доктор сельскохозяйственных наук профессор Сумского национального аграрного университета Геннадий Павлович Котенджи отметил 70-летний юбилей! *Эллины Украины*. 2009. № 5 (151). С. 6.
3. Котенджи Г.П. Оценка быков производителей черно-пестрой породы по форме, величине вымени и сосков, молокоотдаче и емкости четвертей их дочерей: дис... канд. с-г. наук. Харків, 1967. 210 с.
4. Котенджи Геннадій Павлович: бібліограф. покажчик наук. праць за 1966–2013 рр. / уклад: В. І. Ладика, Л. М. Хмельничий, Л. Д. Петрова; наук. ред. Л. М. Хмельничий. Суми, 2014. 95 с.

5. Проценко-Пичаджи А., Коссе Н. Жизнеописание заслуженных греков Украины (информационно-справочный материал) 1778–2008 гг. Мариуполь, 2009. 640 с.
6. Самойленко Л. Слово про ювіляра: грека вся країна знає. *Вісник СНАУ*. 2009. №4 (190). С. 1–2.
7. Савченко В. Здрастуйте, Геннадію Павловичу! *Вісник: газета Сумського державного аграрного університету*. 1999. № 9(38). С. 1.

Загребельна Ніна Іванівна

*доцент кафедри методології та методики суспільних дисциплін,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова, кандидат
історичних наук, доцент*

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА СВЯТОГО МУЧЕНИКА ЙОСИПА БОНЯ: САВІНСЬКА ЦЕРКВА У ПОВСЯКДЕННІ ЖИТЕЛІВ СЕЛА ШАБЕЛЬНИКИ НА ЗОЛОТОНІЩИНІ (ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ)

Церковні та біографічні дослідження залишаються актуальними для сучасної української історичної науки. Впродовж багатьох століть церква була осередком духовного та культурного життя українського народу. Чимало видатних та непересічних українців присвятили своє життя духовному служінню. Їх імена нерозривно пов'язані з релігійним життям православної церкви в Україні, її розвитком, церковною організацією та становищем у різні історичні епохи.

Метою даного дослідження є узагальнений опис та аналіз створення та діяльності храму Святого Сави Освяченого села Шабельники на Золотоніщині протягом XVIII ст. – 1930-х років через призму висвітлення життєвого шляху регента церкви Йосипа Боня (1900–1938 рр.).

Аналізуючи клірові відомості церкви Святого Сави Освяченого села Шабельники Золотоніського повіту Полтавської губернії, яка датована груднем 1814 року, можемо зазначити, що храм збудований з дерева, до церковної служби є придатним та має один прихід. При Савінській церкві налічується 62 двори. Згідно з «указним положенням» для служителів церкви було визначено необхідну кількість дворів: для священика – 1 двір, для дячка – 1 двір та для пономаря – 1 двір [1].